

Sygn. akt I S 131/19

POSTANOWIENIE

Dnia 4 grudnia 2019r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Elżbieta Karpeta

SA Lucyna Świdorska - Pilis

SO del. Tomasz Tatarczyk

po rozpoznaniu w dniu 4 grudnia 2019 r.

na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi E. F.

z udziałem Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Okręgowego w K.

o stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie Sądu Rejonowego (...) w K., prowadzonej pod sygnaturą akt I C 631/18 i Sądu Okręgowego w K., prowadzonej pod sygnaturą akt III Ca 256/19 z powództwa Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w K. przeciwko E. F. i A. F. o zapłatę

postanawia:

- 1) stwierdzić, że w sprawie prowadzonej przez Sąd Rejonowy (...) w K. pod sygnaturą akt I C 631/18 nastąpiła przewlekłość postępowania;
- 2) przyznać skarżącej od Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego (...) w K. sumę 2000 (dwa tysiące) złotych;
- 3) oddalić skargę w pozostałym zakresie;
- 4) zwrócić skarżącej 200zł (dwieście złotych) uiszczone tytułem opłaty od skargi..

SSO del Tomasz Tatarczyk SSA Elżbieta Karpeta SSA Lucyna Świdorska-Pilis

UZASADNIENIE

Skarżąca E. F. domagała się stwierdzenia przewlekłości postępowania prowadzonego przez Sąd Rejonowy (...) w K. pod sygnaturą akt I C 631/18 z powództwa Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w K. przeciwko A. F. i E. F. o zapłatę i przez Sąd Okręgowy w K. pod sygnaturą akt III Ca 256/19 na skutek apelacji obu stron. Domagała się ponadto przyznania jej od Skarbu Państwa kwoty 4000zł oraz zwrotu kosztów postępowania skargowego.

W uzasadnieniu skargi wskazała, iż wyrok w sprawie o sygn. I C 631/18 wydano 18 czerwca 2018 r., obie strony wniosły apelacje wolne od braków formalnych, jednakże Sąd Rejonowy (...) w K. dopiero po 7 miesiącach bezczynności dokonał doręczenia ich odpisów stronom, zaś akta sprawy przesłał Sądowi Okręgowemu w K. dopiero pod koniec marca 2019r., bez uzasadnionej przyczyny. Skarżąca wskazywał, iż z kolei Sąd Okręgowy w K., mimo zarejestrowania sprawy pod sygnaturą III Ca 256/19, do chwili wniesienia skargi (14 października 2019 r.) nie wyznaczył terminu rozprawy.

Prezes Sądu Rejonowego (...) w K., przystępując do sprawy, wniósł o oddalenie skargi, a w przypadku jej uwzględnienia o zasądzenie odszkodowania w minimalnej wysokości. Wskazywał na trudności związane z reorganizacją pionu cywilnego tamtejszego Sądu w lutym i sierpniu 2018 r. oraz w 2019 r.

Prezes Sądu Okręgowego w K., przystępując do postępowania, w odpowiedzi na skargę, wniósł o jej oddalenie, wskazując na czynności podejmowane w Wydziale III Cywilnym Odwoławczym..

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Wyrok Sądu Rejonowego (...) w K. w sprawie o sygn. I C 631/18 z powództwa Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w K. przeciwko A. F. i E. F. o zapłatę kwoty 2448,94zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu, został ogłoszony 18 czerwca 2018r.; zasądzono nim 335,75zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie oraz kosztami procesu. Uzasadnienie wyroku zostało doręczone pełnomocnikowi powódki 12 lipca 2018r, a pełnomocnikowi pozwanych 19 lipca 2018r. Apelacja powódki od tego wyroku wpłynęła 30 lipca 2018r., a apelacja pozwanych - 25 lipca 2018r.; obie prawidłowo opłacone i nie obciążone brakami formalnymi. Asystent sędziego zarządzeniem z 21 sierpnia 2018r. polecił doręczyć odpisy obu apelacji pełnomocnikom stron (k.187). Zarządzenie to wykonano 17 stycznia 2019r., odpisy apelacji doręczono pełnomocnikowi powódki 22 stycznia 2019r., pełnomocnikowi pozwanych 24 stycznia 2019r. Akta sprawy przedstawiono Sądowi Okręgowemu w K. 21 lutego 2019r. Sąd Okręgowy w K. otrzymał akta sprawy 28 lutego 2019r., w tym też dniu odbyło się losowanie – przydział sędziego referenta w sprawie. 28 marca 2019r. Sąd Rejonowy (...) w K. przekazał dowód uiszczenia opłaty od apelacji pozwanych. Zarządzeniem z 10 maja 2019r. Przewodnicząca Wydziału III Cywilnego Odwoławczego Sądu Okręgowego w K. poleciła przedstawienie akt celem wyznaczenia terminu zgodnie z kolejnością wpływu w sprawach oraz wprowadzenie do systemu wersji elektronicznej uzasadnienia wydanego orzeczenia. Zarządzenie o wprowadzeniu wykonano 13 maja 2019r. W lipcu 2019 r. akta sprawy przekazane zostały do Sądu Apelacyjnego w K., w związku ze skargą na przewlekłość postępowania wniesioną przez A. F.. Sąd Apelacyjny zwrócił akta Sądowi Okręgowemu 3 października 2019 r. i wówczas zarządzeniem z dnia 22 października 2019 r. wyznaczono termin rozprawy apelacyjnej na dzień 30 października 2019 r., jednak wobec braku dowodów doręczenia zawiadomień o terminie, rozprawę odroczone na dzień 25 listopada 2019 r. i wówczas wydano wyrok, kończący postępowanie w sprawie.

W tym stanie rzeczy przyjąć należy, iż w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, jednak tylko w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji.

Sąd Apelacyjny zważył, iż badanie, czy w konkretnej sprawie nastąpiła zwłoka w jej rozpoznaniu musi uwzględniać ustalenie rozsądnego terminu postępowania w oparciu o wszystkie okoliczności danej sprawy oraz w oparciu o następujące kryteria: złożoność sprawy, postępowanie samego skarżącego i właściwych organów, znaczenie przedmiotu postępowania dla skarżącego. Zbędną zwłoką nie jest każdy upływ czasu, ale dopiero nadmierne odstępstwo od czasu zwykle koniecznego dla wykonania określonych czynności, dlatego przewlekłość postępowania zachodzi wówczas, gdy zwłoka w czynnościach jest nadmierna (rażąca) i nie znajduje uzasadnienia w obiektywnych okolicznościach sprawy.

Ustawa nie określa przeciętnego czasu oczekiwania na rozpatrzenie sprawy. W judykaturze zasadniczo za przewlekłe uznaje się postępowanie trwające ponad 12 miesięcy (porównaj: postanowienia Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 7 lipca 2006 r., I OPP 64/06 i z dnia 24 lipca 2008 r., II OPP 20/08 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 2005 r., III SPP 96/05), co ma swoją podstawę w domniemaniu ustawowym ustalonym art. 14 wspomnianej ustawy. Niemniej jednak, samo przekroczenie wskazanego powyżej terminu nie prowadzi do automatyzmu wyrażającego się stwierdzeniem przewlekłości, gdyż uwzględnić należy nadto terminowość i celowość podejmowanych czynności.

Uwzględnić nadto należy konieczność rozpoznawania spraw w sposób określony w § 56 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia z dnia 23 grudnia 2015r. Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz.U. z 2015r. poz.

2316), tj. zgodnie z kolejnością wpływu. Przewlekłość postępowania musi być nadto następstwem okoliczności, które pozostają w związku przyczynowym z działaniem lub bezczynnością organu prowadzącego postępowanie.

Przebieg postępowania przed Sądem Rejonowym (...) w K., zdaniem Sądu Apelacyjnego, uzasadnia ocenę, iż w sprawie o sygn. I C 631/18, której skarga dotyczy, doszło do przewlekłości postępowania w rozumieniu art. 2 ust. 1 i 2 ustawy z 17 czerwca 2004r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki.

Apelacje stron, wolne od braków formalnych i należycie opłacone, zostały doręczone przeciwnikom dopiero po prawie pół roku. Przez okres od lipca 2018r., kiedy apelacje wpłynęły, do 17 stycznia 2019r., kiedy to wykonano zarządzenie asystenta sędziego z 21 sierpnia 2019r., nie podejmowano żadnych czynności w sprawie, mimo takiej obiektywnej możliwości. Podkreślenia wymaga, że prawidłowo funkcjonujący system nadzoru winien zapobiec sytuacji, w której czynności techniczne takie jak doręczenie pism procesowych, tamują bieg sprawy. Nie są to czynności orzecznicze, wymagające przygotowania merytorycznego, szerokiego postępowania dowodowego, związanego z czynnościami pomocniczymi. Wysyłanie pism bowiem winno być dokonywane na bieżąco, zaś procesy reorganizacyjne w Sądzie winny być przygotowane tak, by nie powodować paraliżu jego funkcjonowania. Brak takiego przygotowania nie może usprawiedliwiać półrocznego okresu doręczenia profesjonalnym pełnomocnikom pism, którego to skuteczność warunkuje dalszy etap postępowania sądowego. Podobnie sytuacja ma się w przypadku długotrwałego zwolnienia lekarskiego sędziów i pracowników sekretariatów; na przełożonych spoczywa bowiem obowiązek należytego zorganizowania pracy w podległej im jednostce. Brak możliwości zrealizowania tego obowiązku nie powoduje zniesienia faktu przewlekłości postępowania w sprawie objętej wnioskiem.

Sąd Apelacyjny, biorąc pod uwagę powyższe okoliczności, uznał, iż skarga zasługuje na uwzględnienie co do żądania stwierdzenia przewlekłości postępowania przed Sądem Rejonowym (...) w K. i na mocy art. 1 ust. 1 i 2 oraz art. 12 ust. 2 ustawy z 17 czerwca 2004r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki stwierdził przewlekłość postępowania przed tym sądem. Konsekwencją tego jest przyznanie skarżącej od Skarbu Państwa kwoty 2000 (dwa tysiące) złotych, jako odpowiedniej sumy pieniężnej. Jest to najniższa kwota, którą w razie stwierdzenia przewlekłości należy zasądzić na rzecz skarżącego. Brak było podstaw do zasądzenia kwoty wyższej przede wszystkim z uwagi na krótki okres stwierdzonej przewlekłości postępowania.

Nie podzielił natomiast Sąd Apelacyjny zarzutów skargi odnoszących się do postępowania przed Sądem Okręgowym w K... Wskazać bowiem trzeba, że zgodnie z poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia z dnia 21 lutego 2018 r. III SPP 3/18 (LEX nr 2459691), który to pogląd Sąd Apelacyjny podziela, chociaż ustawa o skardze na przewlekłość nie określa wprost, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę, to przyjmuje się, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej, która trwa co najmniej 12 miesięcy. Tymczasem Sąd Okręgowy wyznaczył rozprawę po 8 miesiącach od nadesłania akt przez Sąd Rejonowy. Zatem nie minął okres 12 miesięcy od chwili wpływu akt z apelacją do Sądu Okręgowego (28 lutego 2019r.) do czasu rozpoznania apelacji (25 listopada 2019 r.). Podkreślić trzeba, iż zgodnie z §56 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 grudnia 2015r. - regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. z 2015r. poz. 2316 ze zm.) sprawy rozpoznawane są według kolejności ich wpływu, natomiast poza kolejnością rozpoznawane są jedynie sprawy pilne, zdefiniowane w § 2 pkt5 cyt. rozporządzenia , a niewątpliwie sprawa, której skarga dotyczy nie mieściła się w katalogu spraw wymienionych jako pilne.

Uwzględniając skargę, wyrzeczono o zwrocie uiszczonej opłaty w kwocie 200zł (dwieście złotych), zgodnie z treścią art. 17 ust. 3 cytowanej wyżej ustawy

SSO del Tomasz Tatarczyk SSA Elżbieta Karpeta SSA Lucyna Świdorska-Pilis